

DOI <https://doi.org/10.32782/naoma-bulletin-2026-5-14>

УДК 766:686.853]:003

ORCID ID: 0009-0001-7050-2626

ORCID ID: 0000-0001-9914-5506

ORCID ID: 0000-0001-5021-2827

Наталія Балабуха

*старша викладачка кафедри дизайну,
факультет образотворчого мистецтва і дизайну
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
n.balabukha@kubg.edu.ua*

Оксана Здор

*старша викладачка кафедри дизайну,
факультет образотворчого мистецтва і дизайну
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
o.zdor@kubg.edu.ua*

Катерина Радько

*старша викладачка кафедри дизайну,
факультет образотворчого мистецтва і дизайну
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
k.radko@kubg.edu.ua*

ЛІТЕРАЦІЯ ЯК ЗАСІБ КОМУНІКАЦІЇ. ГРАФІКА ЛІТЕР В АВТОРСЬКОМУ КАЛЕНДАРІ

Анотація. *Мета статті* – розгляд особливостей проектування перекидного настінного календаря із застосуванням літерації як об'єкта рекламної поліграфії, що поєднує утилітарну функцію з мистецьким та комунікативним потенціалом. Основну увагу зосереджено на аналізі авторських календарів, де літерація виступає ключовим засобом образної виразності. Матеріальною базою стали зразки календарів, в оформленні яких використовувалась літерація українських каліграфів і дизайнерів, а також друковані та електронні джерела з історії літерації, графічного дизайну та типографії. **Методи дослідження.** У межах дослідження використано комплексне застосування порівняльного, аналітичного, мистецтвознавчого та експериментально-творчого методів, а також контент-аналіз. Застосовано метод порівняльного аналізу – для порівняння особливостей оформлення авторських календарів з використанням різних підходів до літерації (на основі каліграфії, мальованих літер, набірних шрифтів, мішаних технік), адаптованих до потреб широкої аудиторії користувачів. Формальний аналіз використано для систематизації типів шрифтів, фокусування на композиційних рішеннях та стилістичних прийомах, що дало змогу зосередитися на дослідженні ритму та колірно-графічних властивостей проєктів. Контент-аналіз використано для дослідження смислового навантаження текстових елементів та їхнього взаємозв'язку з ілюстративним матеріалом. Аналітичний метод застосовано для критичного огляду сучасних підходів до співвідношення процесу створення репродукцій та авторського задуму дизайнера. Використано мистецтвознавчий метод для аналізу й інтерпретації художніх вирішень у контексті сучасної вжиткової графіки. Водночас експериментально-творчий метод дав змогу практично апробувати поєднання обраних прийомів для формування унікального дизайнерського продукту. Комплекс застосованих методів допоміг всебічно дослідити особливості використання літерації в дизайні авторського календаря, виявити внутрішні закономірності їхнього створення, а також окреслити потенціал літерації як засобу емоційного впливу на глядача на рівні з ілюстрацією, розглянути культурно-репрезентативну функцію подібних проєктів. У дослідженні поєднано теоретичне вивчення літерації як засобу візуальної комунікації та її практичну реалізацію в авторському дизайні календаря. **Результати дослідження і висновки.** Проаналізовано зразки календарів, створених сучасними українськими художниками та дизайнерами, з акцентом на їхні стилістичні, формальні й концептуальні рішення. Розглянуто роль візуальної інформації у формуванні емоційного зв'язку з аудиторією та значення авторського бачення у створенні цілісного візуального образу, що апелює до естетичних і культурних запитів глядачів. Окрему увагу приділено каліграфії та шрифтовому дизайну як повноцінним художнім елементам поліграфічної продукції. Досліджено тенденції зростання інтересу до шрифтового мистецтва в сучасному українському графічному дизайні.

Ключові слова: дизайн, календар, графіка, каліграфія, літерація, композиція, функціональність.

Nataliia Balabukha

*Senior Lecturer at the Department of Graphic Design
Faculty of Fine Arts and Design
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
n.balabukha@kubg.edu.ua*

Oksana Zdor

*Senior Lecturer at the Department of Graphic Design
Faculty of Fine Arts and Design
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
o.zdor@kubg.edu.ua*

Kateryna Radko

*Senior Lecturer at the Department of Graphic Design
Faculty of Fine Arts and Design
Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University
k.radko@kubg.edu.ua*

LETTERING AS A MEANS OF COMMUNICATION. LETTER GRAPHICS IN AN AUTHOR'S CALENDAR

Abstract. The purpose of the article is to examine the specific aspects of designing a flip wall calendar using lettering as an object of advertising print media that combines utilitarian function with artistic and communicative potential. The primary focus is on the analysis of author-designed calendars where lettering serves as the key means of figurative expression. The research material includes samples of calendars featuring lettering by Ukrainian calligraphers and designers, as well as printed and electronic sources on the history of lettering, graphic design, and typography. **Research Methods.** The study employs a comprehensive set of methods, including comparative, analytical, art-historical, and experimental-creative approaches, alongside content analysis. Comparative analysis was applied to contrast the design features of author-commissioned calendars, utilizing various lettering approaches (based on calligraphy, hand-drawn letters, typesetting fonts, and mixed media) adapted to the needs of a wide audience. Formal analysis served to systematize typeface types, focusing on compositional arrangements and stylistic techniques, which enabled an investigation of the rhythm and color-graphic properties of the projects. Content analysis was used to examine the semantic load of textual elements and their relationship with the illustrative material. The analytical method was applied to critically review modern approaches to the balance between the reproduction process and the designer's original intent. The art-historical method was utilized for the interpretation of artistic solutions within the context of contemporary applied graphics. Meanwhile, the experimental-creative method allowed for the practical testing of selected techniques to develop a unique design product. The integrated application of these methods facilitated a comprehensive study of lettering in author-designed calendars, revealing the inherent patterns of their creation. It also highlighted the potential of lettering as a tool for emotional impact – on par with illustration – and explored the cultural-representative function of such projects. The research bridges the theoretical study of lettering as a visual communication tool with its practical implementation in author-led design. **Research Results and Conclusions.** The study analyzed calendar samples created by contemporary Ukrainian artists and designers, focusing on their stylistic, formal, and conceptual solutions. It examined the role of visual information in establishing an emotional connection with the audience and emphasized the significance of the author's vision in creating a cohesive visual image that addresses the aesthetic and cultural demands of viewers. Particular attention was paid to calligraphy and type design as autonomous artistic elements of printed products. Furthermore, the study explored the growing trend of interest in type art within contemporary Ukrainian graphic design.

Key words: design, calendar, graphics, calligraphy, lettering, composition, functionality.

Постановка проблеми. У сучасному візуально-орієнтованому суспільстві інформація стає ключовим інструментом впливу на аудиторію. Стрімка еволюція цифрових технологій трансформує стандарти графічного дизайну, який виступає візуальним маркером епохи. В умовах жорсткої конкуренції за увагу цільової аудиторії мистецькі проекти набувають форми емоційних презентацій, де пріоритетне значення має концептуальна

складова. У цьому контексті календар еволюціонує з утилітарного об'єкта в ефектне візуальне повідомлення, що переходить у площину візуально-комунікаційних стратегій. Завдяки технічним можливостям сучасної поліграфії календарі перетворюються на високохудожні видання, в яких гармонійно поєднано естетичну цінність та комунікативну ефективність. Окрім того, дизайнерські щорічники, апелюючи до естетичних потреб

людини, мають забезпечити комерційний, мотиваційний або соціальний вплив на споживача. Водночас календар як художній твір декларує суб'єктивність світосприйняття автора і є відбитком його індивідуальності. У процесі роботи кожен автор звертається до певної палітри художніх засобів, які перетворюють графічний об'єкт на інструмент, що зумовлює експресивну реакцію глядача. Одним із таких засобів виступає літерація, завдяки якій можливо сформувати унікальні цілісні композиції, що відрізняються від стандартних шрифтових гарнітур та класичної каліграфії, транслювати настрій через формально-стилістичні характеристики літерних форм. У зв'язку з цим виникає гостра потреба в теоретичному осмисленні мови графічного дизайну як складної знакової системи, що функціонує в контексті історичних нашарувань та асоціативних мереж.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

У межах українського мистецтвознавчого і дизайнерського дискурсу сьогодні простежується недостатнє висвітлення застосування літерації та каліграфії у розробці перекидного настінного календаря як складових системи візуальної комунікації. Наприклад, у роботі І. Пителя [1] розглянуто місце та роль календаря в інтер'єрі, наведена класифікація календарів за місцем розташування в середовищі. Дослідник підкреслює важливість різних типів календарів у публічному та приватному просторах, натомість не висвітлює значення графічного оформлення.

Про важливість оригінальних шрифтових блоків у макеті календаря зазначається в дослідженні сучасного дизайну календарної продукції О. Єжової, О. Болдиревої та Ю. Басової, як однієї із складових, що сприяє підвищенню візуальної переконливості календарного продукту [2].

Публікація О. Гальчинської, Н. Тарасенко та В. Мусієнко присвячена аналізу особливостей проектування календаря з позицій графічного дизайну. Авторки розглядають його як функціонально-естетичний об'єкт візуальної комунікації [3]. Важливим аспектом дослідження є систематизація основних компонентів дизайну календаря – кольору, шрифту, композиції та графічних елементів, а також підкреслюється значення шрифтової ієрархії.

Аналіз інтернет-джерел засвідчує наявність поодиноких спроб характеристики дизайнерських особливостей календарів, однак вони мають описовий характер і обмежуються визначенням та типологією.

Мета статті – проаналізувати тенденції розробки настінного перекидного календаря як особливого виду рекламної поліграфії, де літерація гармонійно поєднує практичність із мистецьким та комунікативним змістом. Дослідити авторські проекти, в яких шрифтові композиції стають головним інструментом створення художнього образу. Акцент зроблено на календарях з використанням написів провідних українських каліграфів і дизайнерів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Календар як об'єкт графічного дизайну і мала форма поліграфічної продукції уможлиблює різноманітні експерименти в проектних рішеннях. Сучасний календар, тематичний, презентаційний або рекламний – один з найбільш універсальних видів поліграфічної продукції – це виразне тиражне чи малотиражне видання, інколи унікальне, що поєднує зображення, типографію та інфографіку. Розвиток поліграфічної галузі, доступні способи та можливості друку дають змогу втілити рішення, в яких дизайнер поєднує не лише естетичну складову, але й оригінальність конструкції та макета, зручність користування та функціональність.

Перед дизайнерами постає комплексне завдання зі створення проектів, в яких використано особливі творчі й технологічні прийоми, застосовані для підкреслення закладеної в авторському календарі візуальної оповіді, виявлення історичної та культурної пам'яті у ритмі календарного року та суспільно значущої для цільової аудиторії ідеї; вплив на майбутній споживацький попит, оскільки як елемент брендингу календар використовують державні і приватні компанії, великі й нішеві бізнеси, громадські об'єднання, митці.

Проект формує цілісну комунікативну систему, де загальна ідея та концепція календаря послідовно розкриваються через підтеми. Єдність видання забезпечує продумана візуальна мова: від обкладинки до всіх сторінок видання витримано єдиний стиль композиції, колористики, графічної техніки, типографії та фірмових елементів, що відповідають актуальним трендам дизайну та запитам аудиторії [4].

У ролі основного ілюстративного елемента, який може бути створений спеціально для проекту, або ж задіяне творче надбання митця, використовують фотографії, живопис, різноманітні графічні та експериментальні техніки. Вибір залежить від дизайнерського рішення й авторського стилю митця.

Шрифтова композиція також може відігравати роль основного зображувального елемента, тоді типографічні вирішення календаря складаються не лише з назв місяців, днів тижня, супроводжувального пояснювального або рекламного тексту. Під час роботи з типографією важливо пам'ятати як про функціональність та читабельність для дат, інформаційних блоків, так і про стилістичний та композиційний баланс конкретного аркуша і проекту загалом.

Одним з обов'язкових елементів композиції аркушів календаря є календарна сітка: стандартна на сім стовпчиків, сітка-планувальник, мінімалістична лінійна або унікальна – візуальний акцент аркуша чи основний елемент на сторінці (іл.1).

Відновлення інтересу до каліграфії у професійному колі зумовило появу низки календарних проєктів, де рукописні шрифтові композиції функціонують не лише як заміники набірних блоків, але й як повноцінний ілюстративний контент. Зокрема, застосування літерації як основи візуально-графічного вирішення дає змогу персоналізувати продукт, що відповідає сучасним запитам споживачів. Показовою ілюстрацією цієї тенденції став календар-альманах «Разом міцніші» на 2024 рік (іл. 2), де синергія каліграфії та ілюстрації втілена у візуалізації висловів знакових українських постатей (Т. Шевченка, Л. Костенко, В. Чорновола, В. Залужного, С. Жадана та інших). «Особливість українського дизайну – це вміння працювати з індивідуальністю і національними або наднаціональними вкрапленнями...» [6]. І в цій роботі чотирьох графічних дизайнерів (Д. Стьопічевої, Є. Берднікова, К. Яцушек, Н. Балабухи¹), яка існує на межі каліграфії, літерації та ілюстрації, додатково уваги потребує майстерність митців в адаптації шрифтової композиції кириличної і латинської системи письма. Одним із підходів до створення літерації є використання каліграфії як формотворчої основи. «Між

поняттями каліграфія та літерація існує чимало перехідних форм, основна серед яких: літерація на основі каліграфії – фраза написана каліграфічно, але доопрацьована: домальована іншими інструментами, векторизована у комп'ютерній програмі тощо. Наскільки значними були ці зміни, настільки це дає привід говорити уже не про каліграфію, а про літерацію» [7].

Синтез робіт різних митців, кожен з яких має унікальний стиль історичної стилізації та власний набір інструментів – від класичних до цифрових – постає складним професійним викликом. Пошук спільних візуальних метафор у межах одного проєкту вимагає комплексного підходу і водночас наочно демонструє перспективу розвитку подібних проєктів як окремого самобутнього напрямку у сучасному графічному дизайні [8].

У цьому контексті експериментальна типографія як ключова складова іміджу художника комунікує з митцем та аудиторією. Особлива художня цінність календаря забезпечується впровадженням нестандартних та візуально експресивних графічних вирішень у шрифтових блоках, що трансформує текстовий масив на ефектний інструмент авторського висловлювання, яке може орієнтуватися як на класичні форми графем, так і шукати новітні динамічні варіанти вирішення форм літер та написів.

У календарі 2024 року, де представлені графічні роботи різних років К. Радько, К. Свіргуненко, О. Здор та Н. Балабухи, на обкладинці органічно поєднані набірний шрифт, каліграфічні написи та зображення. Графіка унікальних рукописних літер, якими написані імена художниць, їхня пластика і ритмічність, створюють орнаментально-шрифтову раму, в яку вміщено фрагмент ілюстрації. Цифри на позначення року, виконані гострим пером, стилістично підтримують графічну мову ілюстрації (іл. 3).

Пріоритетом у процесі розробки концепції календаря став акцент на творчості художниць

¹ Творче ім'я – Наталія Ком'яхова.

Іл. 1. С. Кудучкар. Аркуші календаря. 2013. [5]

Іл. 2. Обкладинка та аркуші календаря «Разом міцніші». Автори: а – Д. Стьопічева, б – Н. Балабуха, в – К. Яцушек, г – Є. Бердніков (обкладинка). 2023. Календар видано українською й англійською мовами. [Ілюстрації надано з дозволу видавця]

та їхніх графічних пошуках. Макет побудовано таким чином, щоб ілюстрації залишалися головним візуальним елементом, тоді як делікатна календарна сітка лише підкреслює їх за допомогою кольору. Шрифтове оформлення, виконане плоским пером, трансформує назви місяців у самостійні артоб'єкти (окремі шрифтові поліритмічні композиції), де поєднано динаміку українського скоропису та класичну форму літер гуманістичного курсиву.

Автори продовжують творчу співпрацю, випускаючи «Календар чотирьох» 2025 року, календар «Квіти і літери» 2026 року (в оновленому складі: У. Балан, О. Здор, Н. Балабуха, К. Радько). Таким чином, можемо говорити про появу серії календарів. Так, в оформленні календаря «Квіти і літери» увагу насамперед зосереджено на каліграфії як

ефективному інструменті формування виразної композиції аркушів.

Типографічні структури в сучасному дизайні виконують не лише інформаційну функцію, але й виступають як засіб художнього самовираження. Авторська літерація і каліграфія набувають статусу самостійного мистецького твору, що інтегрується в структуру видання як рівноцінний ілюстративний компонент. У цьому аспекті межа між творчим доробком та інструментом промоції нівелюється: графічна інтерпретація цитат у розглянутому календарі перетворює вербальний зміст на переконливий візуальний символ (іл. 4).

У настінному календарі «Берегині», випущеному в 2024 році фірмою Gifty, 12 художніх ілюстрацій О. Гайдамаки поєднані із каліграфічним написами авторства каліграфа А. Кізіми. Назви місяців

Іл. 3. Обкладинка та аркуші календаря. Автори: Н. Балабуха, О. Здор, К. Радько, К. Свіргуненко. 2023. [Ілюстрації авторів статті]

а

б

Іл. 4. Аркуші календаря. Автори: *а* – Н. Балабуха, *б* – О. Здор. 2025. [Ілюстрації авторів статті]

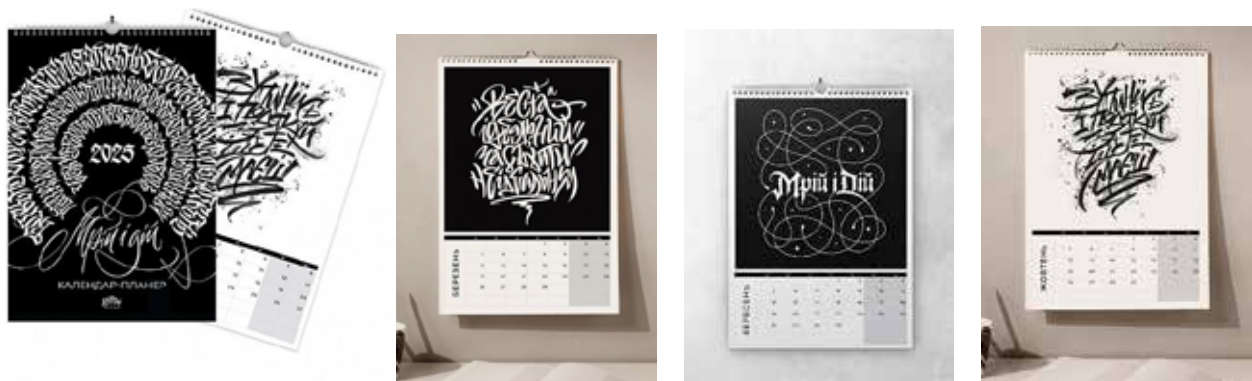
виконані брашпеном із використанням стилістичних прийомів, притаманних українському скоропису, та техніки жестового письма, що підкреслює динамічний характер сучасних українських літер. Поєднання жестового письма та поліритмії, яка є трендом сучасної європейської каліграфії, з літерами українського скоропису створює нову модель

шрифтової інтерпретації, що базується на синтезі ритму, пластики та історичної форми.

У представленій концепції візуальна комунікація реалізується через ілюстративний ряд, де літерація виступає не лише доповненням, але й стилістично підсилює вербальне повідомлення. Таким чином, авторське звернення транслюється

Іл. 5. Аркуші календаря «Берегині». Автори: О. Гайдамака, А. Кізіма. 2024. [9]

Іл. 6. Є. Бердніков. Аркуші календаря. 2024. [10]

одночасно на двох рівнях: ілюстративному та метафорично-образному (іл. 5).

Настінний календар-планер «Мрій і дій» 2025 року з каліграфічними ілюстраціями та літературними Є. Берднікова витриманий у монохромній гамі, що дає змогу зосередитися на знаково-орнаментальній структурі композицій (іл. 6).

Календар демонструє приклад сучасної авторської літератури, в якій текстова складова трансформується в автономний візуальний образ. Літерні форми функціонують не лише як носії вербальної інформації, але й як самодостатні графічні елементи, що формують цілісну композицію кожного аркуша. У проекті увагу акцентовано на літерації як дієвому засобі формування візуальної виразності у графічному дизайні.

Література перебуває на перетині мистецтва каліграфії та типографії. Розвиток технологій ставить нові завдання і створює нові можливості для графічного дизайнера, адже функція шрифту не лише інформаційно-смілова, його призначення – виконувати й художньо-естетичну роль [11].

Останнім часом було створено чимало гарнітур, які мають виразний національний характер.

Не меншою є потреба і в українських універсальних класичних шрифтах. Так, на рівні акцидентії і текстового масиву в багато разів повторюваній графіці літер, створених українськими дизайнерами, буде сформоване виразне візуальне середовище.

Підвищення інтересу до шрифтового дизайну формує виклики для фахівців цієї галузі. «Робота над створенням нових шрифтів, та й просто естетична оцінка, правильний вибір готового шрифту для роботи неможливі без знання пластичних особливостей історичних почерків, їх поступової зміни разом з еволюцією матеріальної культури суспільства» [12, с. 8]. Усвідомлюючи попит сьогодення, зростаючу вагу шрифту в комунікативному дизайні, увагу до шрифтового напису в суспільному просторі, фахівці активно досліджують шрифти та їхні можливості.

Темою календаря, виконаного Є. Чепуговою в 2018 р., стала історія українського шрифту. Це перекидний настінний календар, в якому на 12 аркушах вміщено шрифтові композиції, присвячені розмаїттю шрифтової культури України. Є. Чепугова створила аркуші, на яких, починаючи

з графіті на стінах Софії Київської, через історичні форми кирилиці, шрифти видатних майстрів ХХ ст. представлено розвиток мистецтва шрифту у фіксації графіки літер абетки того чи іншого періоду, того чи іншого майстра. Особливістю цього календаря є дублювання стандартної календарної сітки у буквеній системі нумерації, яка була відома на слов'янських землях до запровадження арабських цифр у XVIII ст. (іл. 7).

Проект популяризує національну шрифтову школу та актуалізує українську графічну спадщину. Календар стає органічним складником соціокультурного тренду – зростання зацікавленості історичними формами кирилиці. Через переосмислення традиційних накреслень у сучасному візуальному контексті, видання не лише популяризує автентичну естетику, але й сприяє формуванню цілісного образу української ідентичності. Таким чином, шрифтове вирішення перетворюється на засіб культурної самопрезентації, що поєднує історичну тяглисть із новітніми графічними тенденціями.

Активно використано літерацію в проекті молодого дизайнера Р. Артеменка – перекидному

настінному календарі «Пісню ту візьму собі на спомин» 2025 року. Темою проєкту стало збереження і дослідження української пісенної спадщини. Основа композиції кожного аркуша календаря – цитата з тексту пісні. У написах кожного аркуша передано характер, настрої і ритміку поезії. Композицію, пропорцію літер, колір, навіть відчутну швидкість письма закладено в каліграфічній основі створених літерацій. Дизайнер виконав шрифтову композицію на основі історичних стилів каліграфії та унікальної для кожного місяця календарної сітки, що виразно доповнює конкретний аркуш і загальний замисел проєктованого видання (іл. 8).

Ревіталізація естетики 1980-х років, що спостерігається у сучасному візуальному дискурсі, стає підґрунтям зв'язку поколінь. Використання музичної тематики цього періоду в дизайні календаря слугує не лише ретроспективним елементом, але й потужним комунікативним інструментом, що об'єднує досвід різних генерацій навколо спільного культурного коду. Через актуальні графічні форми проєкт популяризує українську пісенну спадщину, трансформуючи її з архівного

Іл. 7. С. Чепугова. Аркуші календаря. 2018. [Ілюстрації надано С. Чепуговою]

Іл. 8. Р. Артеменко. Аркуші календаря. Студентська робота (кер. О. Здор). 2025. [Методичні матеріали кафедри дизайну НАОМА]

надбання на живий, динамічний елемент сучасної культури. Календар виконує роль медіатора, візуальні образи та шрифтові композиції якого стверджують національну ідентичність та підкреслюють безперервність культурного процесу.

Висновки і перспективи використання результатів дослідження. В результаті проведеного дослідження встановлено, що літерація в настінному перекидному календарі є унікальним засобом виразності в комплексному дизайн-проекті. Авторський календар поєднує в собі як обов'язкові утилітарні елементи макету, так і естетичні й художні аспекти, залежно від мети і цільової аудиторії. Було визначено, що настінний перекидний календар як різновид малої поліграфічної форми створює можливості для експериментів та сприяє формуванню попиту на індивідуалізовану продукцію саме завдяки використанню в макеті літерації та каліграфії. Проаналізовано низку

авторських календарів українських дизайнерів, означено можливість використання літерації для роботи над проектами на різноманітні теми. Продемонстровано, що застосування каліграфії та літерації в макеті мистецького календаря підкреслює його винятковість, унікальність серед аналогічних проєктів. А також є важливим у контексті довіри до продукту, підсилюючи його комунікативну функцію. За допомогою дизайну реалізується концептуальна ідея видання, що перетворює його на інструмент візуальної комунікації та маркетингового впливу. За підсумками дослідження відзначено підвищення зацікавленості фахівців можливостями використання літерації у дизайнерських розробках. Перспективи застосування отриманих результатів пов'язані з інтеграцією запропонованих підходів у професійну практику графічних дизайнерів, зокрема під час проєкування календарної продукції.

Список використаних джерел

1. Питель І. Календар в інтер'єрі. *Вісник ХДАДМ*. Харків, 2012. № 14. С. 50–53.
2. Єжова О. В., Болдирева О., Басова Ю. Сучасний дизайн календарної продукції. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів III Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 22 квітня 2021 року : в 2-х т. Київ : КНУТД, 2021. Т. 2. С. 42–45.
3. Гальчинська О., Тарасенко Н., Мусієнко В. Особливості застосування засобів графічного дизайну в розробці календаря. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 27 квітня 2023 року : у 2-х т. Київ : КНУТД, 2023. Т. 2. С. 58–61.
4. Балабуха Н., Здор О., Радько К. Календар митця як презентаційний дизайн-проект. *Актуальні проблеми сучасного дизайну* : збірник матеріалів VII Міжнародної науково-практичної конференції, м. Київ, 4 квітня 2025 року : у 3-х т. Київ : КНУТД, 2025. Т. 1. С. 86–89.
5. Офіційний веб-сайт С. Кудучкара. URL: <https://www.kuduchkar.com/> (Дата звернення: 10.01.2026)
6. Про дизайн та дизайнерів. Інтерв'ю з Олексієм Чекалем, підготовлено командою Haded (Фестиваль графічного дизайну в Харкові). CASES. 13.09.2021. URL: <https://cases.media/en/article/pro-dizain-i-dizaineriv> (Дата звернення: 10.02.2025).
7. Дудник І. Що таке Calligraphy, Typography, Lettering. 16.12.2016. Блог «Кирилівські читання». URL: <http://cyreading.blogspot.com/2016/12/calligraphy-typography-lettering.html> (Дата звернення: 15.01.2026)
8. Балабуха Н., Здор О., Радько К. Шрифтовий календар як засіб візуальної комунікації. *Матеріали 30-ї міжнародної науково-практичної конференції «Ерделівські читання-2025»*. Ужгород : Закарпатська академія мистецтв, 2025. С. 20–22.
9. Настінний календар «Берегині». Сайт українського бренд-виробника подарунків «Gifty». URL: <https://gifty.in.ua/product/kalendar-nastinnyu-beregini> (Дата звернення: 17.01.2026)
10. Календар-планер «Мрії і дії-2025». Сайт українського бренд-виробника подарунків «Gifty». URL: <https://gifty.in.ua/product/kalendar-planer-mrij-i-dij-2025-nastinnij-a3> (Дата звернення: 18.01.2026)
11. Іваненко Т. О. Шрифтовий дизайн: основи : навчальний посібник. Харків : ХДАДМ, 2019. 144 с.
12. Мітченко В. Естетика українського рукописного шрифту. Київ : Грамота, 2007. 208 с.

References

1. Pytel, I. (2012). Kalendar v interiieri [Calendar in the interior]. *Visnyk KhDADM [Bulletin of KSADA]*, (14), 50–53 [in Ukrainian].
2. Yezhova, O.V., Boldyreva, O., & Basova, Yu. (2021). Suchasnyi dyzain kalendarsnoi produktsii [Modern design of calendar products]. In *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu: zbirnyk materialiv III Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii [Actual Problems of Modern Design: Proceedings of the III International Scientific and Practical Conference]* (Vol. 2, pp. 42–45). KNUITD [in Ukrainian].
3. Halchynska, O., Tarasenko, N., & Musiienko, V. (2023). Osoblyvosti zastosuvannia zasobiv hrafichnoho dyzainu v rozrobttsi kalendaria [Features of the use of graphic design tools in calendar development]. In *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu : zbirnyk materialiv V Mizhnarodnoi naukovopraktychnoi konferentsii [Actual Problems of Modern Design: Proceedings of the V International Scientific and Practical Conference]* (Vol. 2, pp. 58–61). KNUITD [in Ukrainian].

4. Balabukha, N., Zdor, O., & Radko, K. (2025). Kalendar myttsia yak prezentatsiinyi dyzain-proiekt [The artist's calendar as a presentation design project]. In *Aktualni problemy suchasnoho dyzainu : zbirnyk materialiv VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* [Actual Problems of Modern Design: Proceedings of the VII International Scientific and Practical Conference] (Vol. 1, pp. 86–89). KNUTD [in Ukrainian].
5. Kuduchkar Official Website. <https://www.kuduchkar.com/> [in Ukrainian].
6. *Pro dyzain ta dyzaineriv. Interviu z Oleksiem Chekalem pidgotovleno komandoyu Haded (Festyval hrafichnoho dyzainu v Kharkovi)* [About design and designers. Interview with Oleksiy Chekal, prepared by the Haded team (Graphic Design Festival in Kharkiv)]. (2021, September 13). CASES. <https://cases.media/en/article/pro-dizain-i-dizaineriv> [in Ukrainian].
7. Dudnyk, I. (2016, December). *Shcho take Calligraphy, Typography, Lettering* [What is Calligraphy, Typography, Lettering]. Cyreading. <https://cyreading.blogspot.com> [in Ukrainian].
8. Balabukha, N., Zdor, O., & Radko, K. (2025). Shryftovi kalendar yak zasib vizualnoi komunikatsii [Typeface calendar as a means of visual communication]. In *Materialy 30-i mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii "Erdelivski chytannia-2025"* [Proceedings of the 30th International Scientific and Practical Conference "Erdeli Readings-2025"] (pp. 20–22). Transcarpathian Academy of Arts [in Ukrainian].
9. *Kalendar nastinnyi "Berehyni"* [Wall calendar "Berehyni"]. (n.d.). Gifty. gifty.in.ua [in Ukrainian].
10. *Kalendar-planer "Mrii i dii 2025" nastinnyi A3* [Calendar-planner "Dreams and Actions 2025" wall-mounted A3] (n.d.). Gifty. gifty.in.ua [in Ukrainian].
11. Ivanenko, T.O. (2019). *Shryftovi dyzain: osnovy* [Type design: basics]. KSADA [in Ukrainian].
12. Mitchenko, V. (2007). *Estetyka ukrainskoho rukopysnoho shryftu* [Aesthetics of the Ukrainian handwritten font]. Hramota [in Ukrainian].

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Дата першого надходження статті до видання: 15.02.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 16.03.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 27.04.2026